

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 23 lutego 2016 roku do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie strona powodowa - (...) W. # Zarząd (...) w W. z siedzibą w W., wniosła o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej M. S. kwoty 1.081,60 zł, powiększonej o odsetki ustawowe liczone od dat szczegółowo wskazanych w treści pozwu. Żądanie pozwu obejmowało także zasądzenie na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż pozwana w dniach 17 czerwca 2015 roku, 29 lipca 2015 roku, 31 lipca 2015 roku oraz 21 września 2015 roku korzystała z komunikacji miejskiej nie posiadając ważnego dokumentu przewozu. W konsekwencji każdego ze wskazanych przejazdów strona powodowa zobowiązała pozwaną do zapłaty kwot po 266 złotych tytułem opłaty dodatkowej oraz należności przewozowej w wysokości 4,40 złotych. Strona powodowa nadmieniła, iż powyższe należności nie zostały uregulowane (pozew k. 1-4).

Wobec stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty, postanowieniem z dnia 23 marca 2016 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie przekazał niniejszą sprawę do rozpoznania tutejszemu Sądowi (postanowienie z dnia 23 marca 2016 roku k. 6).

W wykonaniu zobowiązaniu Sądu strona powodowa sprecyzowała roszczenie pozwu wskazując, iż domaga się od pozwanej zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku (pismo z dnia 11 lipca 2016 roku k. 11-19).

Podczas rozprawy przeprowadzonej w dniu 9 stycznia 2017 roku pozwana nie zakwestionowała, iż we wskazanych przez stronę powodową datach korzystała z komunikacji miejskiej nie posiadając ważnego dokumentu przewozu. Oświadczyła, iż sytuacji takiego rodzaju mogły mieć miejsce. Wskazała także, iż brak uiszczenia przez nią należności względem strony powodowej było spowodowane jej złą sytuacją osobistą, rodzinną i finansową. Odnosząc się do swojej sytuacji życiowej pozwana oświadczyła, iż ma 23 lata, jest bezrobotna, ciężarna z trzecim dzieckiem, a na co dzień sprawuje opiekę na dwójką dzieci. Wskazała także, iż źródłem jej utrzymania jest pomoc otrzymywana od rodziny oraz ośrodka pomocy społecznej. Pozostaje też w konflikcie z ojcem który kazał jej opuścić mieszkanie. Pozwana złożyła wniosek o rozłożenie roszczenia na raty, oświadczając, iż będzie w stanie spłacać zasądzone świadczenie w racie po 200 złotych miesięcznie (protokół rozprawy z dnia 9 stycznia 2017 roku k. 44 - 45).

Pełnomocnik powoda, mimo prawidłowego powiadomienia (zwrotne potwierdzenie odbioru k. 42), nie był obecny na rozprawie w dniu 9 stycznia 2017 roku (protokół k. 44).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 czerwca 2015 roku, o godz. 19:00, M. S. korzystała z komunikacji miejskiej w W. # tramwaju linii nr (...) na odcinku pomiędzy przystankiem (...) a przystankiem „Plac (...), nie posiadając ważnego dokumentu przewozu. W następstwie tego przejazdu Zarząd (...) wezwał M. S. do uiszczenia kwoty 270,40 złotych składającej się z należności za przewóz w kwocie 4,40 złotych oraz opłaty dodatkowej w kwocie 266 złotych # w terminie 14 dni od wystawienia wezwania tj. 1 lipca 2015 roku (dowód: k. 15 wezwanie do zapłaty nr (...), k. 16 wezwanie do zapłaty seria AC).

W dniu 29 lipca 2015 roku, o godz. 8:21, M. S. korzystała z przejazdu komunikacją miejską tramwajem linii nr (...) na odcinku „Plac (...)” # (...) nie posiadając ważnego dokumentu przewozu. W następstwie tego przejazdu Zarząd (...) w W. wezwał M. S. do uiszczenia kwoty należności za przejazd (4,40 złotych) oraz opłaty dodatkowej (266 złotych) # w łącznej kwocie 270,40 złotych # w terminie 14 dni od dnia wystawienia wezwania do zapłaty tj. 12 sierpnia 2015 roku (dowód: k. 14 wezwanie do zapłaty nr (...), k. 16 wezwanie do zapłaty seria AC).

Następnie w dniu 31 lipca 2015 roku, o godz. 12:32, M. S. korzystała z przejazdu komunikacją miejską # tramwajem linii nr (...) na odcinku (...) nie posiadając ważnego dokumentu przejazdu. Zarząd (...) w W. wezwał M. S. do uiszczenia łącznie kwoty 270,40 złotych tytułem należności za przewóz w kwocie 4,40 zł oraz opłaty dodatkowej w kwocie 266 złotych. Powyższa kwota stała się wymagalna z dniem 14 sierpnia 2015 roku (dowód: k. 13 wezwanie do zapłaty nr (...), k. 16 wezwanie do zapłaty seria AC).

Po raz kolejny M. S. dokonała przejazdu komunikacją miejską nie posiadając ważnego dokumentu przejazdu w dniu 21 września 2015 roku o godz. 13:55 na odcinku (...) # „Plac (...)”. Zarząd (...) w W. zobowiązał M. S. do uiszczenia łącznie kwoty 270,40 złotych tytułem należności za przewóz w kwocie 4,40 zł oraz opłaty dodatkowej w kwocie 266 złotych # w terminie 14 dni od dnia wystawienia wezwania do zapłaty tj. 5 października 2015 roku (dowód: k. 12 wezwanie do zapłaty nr (...), k. 17 wezwanie do zapłaty seria (...)).

M. S. nie uiszczyła należności wynikających z wezwań do zapłaty nr (...), nr (...), nr (...) oraz nr (...) (okoliczność bezsporna).

M. S. jest osobą bezrobotną, wychowuje dwoje dzieci. M. S. jest niezamężna i obecnie jest w zaawansowanej, trzeciej ciąży. Nie posiada żadnych oszczędności oraz majątku w postaci oszczędności i nieruchomości. Środkami utrzymania M. S. jest pomoc finansowa uzyskiwana od rodziny oraz środki otrzymywana z ośrodka pomocy społecznej, w tym głównie świadczenie „500+” (zeznania pozwanej k. 44,45).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących w aktach sprawy, gdyż nie dopatrywał się okoliczności mogących podważyć ich moc dowodową. Również pozwana nie kwestionowała okoliczności w nich stwierdzonych. W tym stanie rzeczy Sąd dał wiarę zgromadzonym w aktach sprawy dokumentom w całości.

Sąd poczynił także ustalenia faktyczne w sprawie w oparciu o zeznania pozwanej. W ocenie Sądu było one całkowicie wiarygodne. Należy także zaznaczyć, iż stan faktyczny w sprawie został ustalony w oparciu o twierdzenia pozwanej w zasadzie jedynie co do jej sytuacji materialnej i życiowej. W tym stanie rzeczy Sąd nie znalazł podstaw do podważenia zeznań pozwanej.

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił także w oparciu o zgodne twierdzenia stron. Nie wymagały one dowodu, stosownie do treści art. 229 i 230 kpc.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie w całości. Pozwem złożonym w sprawie strona powodowa dochodziła zapłaty od pozwanej należności tytułem należności za przewóz oraz opłat dodatkowych za przejazdy komunikacją miejską dokonane przez pozwaną bez ważnego dokumentu przewozu. Roszczenie zgłoszone w pozwie znajduje oparcie w treści art. 33a ust. 3 ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku - Prawo przewozowe (tj. Dz. U. 2015 roku, poz. 915 ze zm.) zgodnie z którym w razie stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu przewoźnik lub organizator publicznego transportu zbiorowego albo osoba przez niego upoważniona pobiera właściwą należność za przewóz i opłatę dodatkową albo wystawia wezwanie do zapłaty.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż fakt korzystania przez pozwaną w dniach 17 czerwca 2015 roku, 29 lipca 2015 roku, 31 lipca 2015 roku oraz 21 września 2015 roku z przejazdu komunikacją miejską był w zasadzie bezsporny. W toku postępowania pozwana nie zakwestionowała okoliczności przytoczonych przez stronę powodową w pozwie wskazując, iż okoliczności te faktycznie „mogły mieć miejsce”. Na marginesie należy także wskazać, iż dokumenty złożone do akt sprawy, w szczególności wezwania do zapłaty nr (...), nr (...), nr (...) oraz nr (...) w ocenie Sądu niezbitnie dowodzą, iż w dniach i godzinach wskazanych w treści w/w wezwań pozwana dokonała przejazdu środkami komunikacji miejskiej nie posiadając odpowiedniego dokumentu przewozu. Każde z przywołanych wezwań zostało opatrzone podpisem przedstawiciela pozwanej, których autentyczność nie została przez pozwaną podważona. W tym stanie rzeczy Sąd doszedł do przekonania, iż okoliczności faktyczne w sprawie uzasadniają roszczenie powoda.

Badając żądanie pozwu co do wysokości Sąd zważył, iż sposób ustalenia wysokości opłat dodatkowych stosowanych przez przewoźnika, stosownie do treści art. 34a ust. 2 przywołanej ustawy, określa uchwała Rady Miasta Stołecznego W. nr (...) z dnia 3 października 2013 roku (Dz. Urz. Województwa (...) z dnia 6 listopada 2013 roku, poz. 11320). Załącznik do wskazanej uchwały w Tytule I stanowi Taryfę przewozową, określającą rodzaje biletów oraz wysokość opłat za usługi przewozowe środkami lokalnego transportu zbiorowego w (...) W.. Zgodnie z pkt VIII.1. przedmiotowej taryfy opłata dodatkowa za przejazd bez odpowiedniego dokumentu przewozu stanowi 38-krotność ceny biletu jednorazowego przesiadkowego normalnego, obowiązującego w strefie 1 i 2. Natomiast jak wskazano w pkt IV.1 cena za bilet tego rodzaju wynosi 7 złotych. Powyższe prowadzi do konstatacji, iż roszczenie zapłaty opłaty dodatkowej w kwocie 266 złotych znajduje uzasadnienie w obowiązujących przepisach (38 x 7 zł). Analogiczne stanowisko należało zająć wobec żądania zapłaty należności przewozowej w kwocie 4,40 zł # stosownie do pkt I.1. powołanej wyżej Taryfy przewozowej, jest to cena biletu jednorazowego przesiadkowego normalnego. Wobec powyższych ustaleń, roszczenie zapłaty kwoty głównej należało uznać za zasadne.

Roszczenie pozwu obejmowało także zapłatę odsetek ustawowych od kwot wynikających z wezwań do zapłaty, liczonych od dnia wymagalności poszczególnych kwot do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz zapłatę odsetek ustawowych # od dnia 1 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty. Żądanie to znajduje podstawę w art. 481 kc., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Należy zaznaczyć, iż roszczenie to jest zgodne z art. 481 § 2 kc, w treści obowiązującej do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz w treści obowiązującej od dnia 1 stycznia 2016 roku, w zakresie w jakim obejmuje ono żądanie odsetek ustawowych do dnia wymagalności kwot do dnia 31 grudnia 2015 roku, a odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. Należy także wskazać, iż strona powodowa prawidłowo oznaczyła termin wymagalności kwot składających się na kwotę należności głównej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd orzekł jak w pkt I sentencji, zasądzając od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę należności głównej, wraz z odsetkami: od kwoty 270,40 złotych # ustawowymi od dnia 2 lipca 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia wyroku, od kwoty 270,40 złotych # ustawowymi od dnia 13 sierpnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia wyroku, od kwoty 270,40 złotych # ustawowymi od dnia 15 sierpnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia wyroku oraz od kwoty 270,40 złotych # ustawowymi od dnia 6 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia wyroku.

W toku procesu pozwana wskazała, iż nie uiściła należności względem strony powodowej z uwagi na ciężką sytuację życiową i materialną, zadeklarowała jednak gotowość do spłaty zasądzonej należności w ratach. Jak wynika z zeznań pozwanej, ma ona dwoje małoletnich dzieci, obecnie jest w trzeciej zaawansowanej ciąży, nie jednak otrzymuje wsparcia finansowego od ojca dzieci. Pozwana wskazała także, iż jej jedynymi środkami utrzymania jest pomoc wujka oraz świadczenia otrzymywane z ośrodka pomocy społecznej – w tym tzw. „500+”. Nie posiada ona jednak żadnego majątku oraz oszczędności.

W tym stanie rzeczy Sąd postanowił uwzględnić wniosek pozwanej o rozłożenie spłaty zasądzonego roszczenia. Możliwość taką dopuszcza art. 320 kpc zgodnie z którym w szczególnie uzasadnionych wypadkach Sąd może w wyroku rozłożyć zasądzone świadczenie na raty. Powołany przepis nie wyklucza możliwości odroczenia zapłaty całej należności w powołaniu się na silniejszą ochronę materialnoprawną dłużnika, która wynika z art. 5 kc (podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 16 stycznia 2000 roku, I ACa 19/00, OSA Nr 12/2002, poz. 58). W ocenie Sądu sytuacja życiowa i materialna pozwanej niewątpliwie jest nadzwyczaj trudna # ponosi ona koszty utrzymania dwojga małoletnich dzieci, a w niedługim czasie przyjdzie na świat jej trzecie dziecko. Nie uzyskuje pomocy faktycznej czy finansowej ze strony ojca dzieci. Pozostaje też w konflikcie ze swoim ojcem, który kazał jej opuścić mieszkanie. Sąd doszedł do przekonania, iż w obecnej sytuacji życiowej i materialnej spełnienie zasądzonego świadczenia przez pozwaną jest nadmiernie uciążliwe i niewątpliwie spowoduje uszczerbek w utrzymaniu koniecznym pozwanej i jej

rodziny. Natomiast rozłożenie na raty spłaty zasądzonego roszczenia umożliwi jej spłatę swojego zadłużenia, bez konieczności przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego, generującego koszty obciążające dłużnika. W żadnym wypadku rozłożenie należności na raty nie spowoduje natomiast żadnego uszczerbku w interesach finansowych strony powodowi ani możliwości jej prawidłowego funkcjonowania. Jest nim bowiem jedna z najbogatszych w Polsce jednostek samorządu terytorialnego, dysponująca z mocy samego prawa licznymi źródłami przychodów.

Kwota zasądzonej należności głównej wynosiła 1.081,60 złotych, natomiast łączna kwota zasądzonych odsetek na dzień wyroku wyniosła po dokonaniu matematycznej operacji ich wyliczenia i zsumowania - 112,01 złote. Tym samym cała należność zasądzona od pozwanej wynosiła 1.193,61 złotych.

Spłata zadłużenia musi mieć realną wartość, dlatego Sąd uznał, iż odpowiednią i realną do spłaty dla pozwanej, bez uszczerbku dla interesów powoda, będzie kwota po 200 złotych miesięcznie. O ustalenie tego rodzaju wysokości raty wnosiła pozwana. Sąd co do zasady uwzględnił jej stanowisko, przy czym jedynie pierwsza rata należności została ustalona na kwotę 193,61 złotych # co wynikało oczywiście z czysto matematycznego rozrachunku, wynikającego z podzielenia kwoty należności głównej przez raty w określonej wysokości. Termin płatności każdej z kolejnych 6 rat miesięcznych został ustalony na 10 dzień każdego miesiąca, poczynając od miesiąca, w którym wyrok się uprawomocnił, z zastrzeżeniem odsetek ustawowych za opóźnienie w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat.

Orzeczenie zawarte w punkcie II wyroku przełożyło się na rozstrzygnięcie co do terminu płatności odsetek ustawowych. W myśl bowiem zasady prawnej wyrażonej w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1970 roku (sygn. akt III PZP 11/70, OSNC 1971/4/61) rozkładając z mocy art. 320 kpc zasądzone świadczenia pieniężne na raty, sąd nie może – na podstawie tego przepisu – odmówić przyznania wierzycielowi żądanych odsetek za okres do dnia wydania wyroku zasądzającego świadczenie; rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty ma jednak ten skutek, że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat. Mając na względzie powyższe, Sąd zasądził odsetki ustawowe od podanych tam kwot w wysokości liczonej do dnia wydania wyroku. Powyższe okoliczności legły u podstaw rozstrzygnięcia zawartego w pkt II wyroku.

Podstawą rozstrzygnięcia zawartego w pkt III sentencji był art. 102 kpc. Zgodnie z jego treścią w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Instytucja ta stanowi odstępstwo od ogólnej zasady ponoszenia przez stronę przegrywającą kosztów procesu ustanowionej w przepisie art. 98 kpc i winna znajdować zastosowanie jedynie wyjątkowo. Jednocześnie należy zauważyć, iż pojęcie „szczególnie uzasadnionych wypadkach” jest pojęciem niedookreślonym, zatem zastosowanie instytucji przewidzianej w art. 102 kpc pozostawione zostało przez prawodawcę każdorazowo do decyzji Sądu. W orzecznictwie ugruntowany został pogląd, iż odstąpienie od obciążania strony przegrywającej proces kosztami procesu winno czynić zadość zasadzie słuszności. Podstawą oceny, iż rozstrzygnięcie o kosztach na podstawie art. 98 kpc byłoby sprzeczne z zasadą słuszności może być zachowanie strony w procesie, jak i jej sytuacja pozaprosesowa (stan majątkowy, szczególna sytuacja zdrowotna i życiowa) przy czym zła sytuacja finansowa, stanowiąca podstawę do zwolnienia strony od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, nie wyczerpuje sama w sobie przesłanek zastosowania art. 102 kc (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2016 roku, I ACa 88/16, Legalis nr 1508850).

W ocenie Sądu sytuacja życiowa pozwanej w pełni uzasadnia odstąpienie od obciążenia jej kosztami procesu. Wielokrotnie w treści niniejszego uzasadnienia Sąd wskazywał, iż pozwana jest osobą bezrobotną, wychowującą dwójkę małych dzieci. Opieka nad dziećmi jest niezwykle absorbująca czasowo i uniemożliwia ona podjęcie przez pozwaną pracy. Ponadto pozwana jest w trzeciej, zaawansowanej ciąży. Należy także zauważyć, iż pozwana nie otrzymuje pomocy od ojca swoich dzieci, a jej jedynym źródłem utrzymania jest pomoc otrzymywana od rodziny oraz ośrodków pomocy społecznej. W tym stanie rzeczy obciążenie jej kosztami procesu w ocenie Sądu naruszałoby zasadę słuszności. Konstatacja ta legła u podstaw rozstrzygnięcia zawartego w pkt III wyroku.

Mając na uwadze przywołane okoliczności oraz treść wskazanych przepisów orzeczono jak w sentencji.

Zarządzenie: (...).